

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยบนเส้นทางวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ มีระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย รูปแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและระยะเวลาในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาเพื่อทำการวิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและการอธิบายผลเป็นลักษณะวิเคราะห์เชิงปริมาณ เน้นการตีความและสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือทางสถิติ โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม 4 สถานที่คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ พิพิธภัณฑสถานและศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม วัดพระธาตุดอยสุเทพ และพระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ โดยระบุข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ให้ได้มาซึ่งข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ในลักษณะของการแจกแบบสอบถาม และข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Data) สำหรับการค้นข้อมูลทางด้านสถิติ ข้อมูลสิ่งตีพิมพ์ ทั้งจากในสถานที่ที่ทำการศึกษาและสถานที่อื่นในประเภทเดียวกันหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่กำหนดคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยว ณ สถานที่ท่องเที่ยว และกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดในการศึกษาครั้งนี้จะกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) ทั้งหมดจำนวน 400 คน แยกเป็นสถานที่ละ 100 คน จำนวน 4 แห่ง จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้มาจากการคำนวณ โดยเปรียบเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Darwin Hendel ประมวลข้อมูลจากสถิติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ที่รวบรวมโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาซึ่งในปี 2551 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 3,081,113 คน และลดลงในปี 2552 เหลือเพียง 1,373,923 คน ประกอบกับข้อมูลสถิติจากสถานที่ที่ทำการศึกษา คาดว่าในปี 2553 นักท่องเที่ยวชาวไทยจะท่องเที่ยวในประเทศจะลดลงหรือทรงตัวโดยสาเหตุจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดจำนวนลงอันเนื่องมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัด

เชียงใหม่ในปัจจุบันอยู่ในทิศทางขาลงอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 3-4 ปี สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผ่านมามีปัจจัยลบใหญ่ๆที่ปรากฏคือ วิกฤตผลภาวะหมอกควันจากการเผาป่าในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ในแต่ละปีของเชียงใหม่ทำให้นักท่องเที่ยวยกเลิกการมาท่องเที่ยว รวมถึงผลกระทบจากความไม่สงบภายในประเทศอันมีผลมาจากการแตกแยกทางการเมืองที่วิกฤตซ้ำซากต่อเนื่องทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบ โดยทำการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อถามให้ประชากรที่กำหนดเป็นผู้ตอบ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ณ สถานที่ทำการศึกษาทั้ง 4 แห่ง ที่ได้กำหนดไว้เพื่อการศึกษาในครั้งนี้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูล โดยการเข้าพื้นที่ที่ทำการการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูล เป็นลักษณะการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิใช้การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแนวทางของการเก็บข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ อาชีพ เพศ ระดับรายได้ สถานภาพ ระดับการศึกษา ลักษณะการมาท่องเที่ยว สถานที่พักในปัจจุบัน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เป้าหมายในการท่องเที่ยว การเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ประเภทของการท่องเที่ยว ความถี่ในการท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง สถานที่ท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวสถานที่แห่งนี้ พาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว ความแออัดของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว อันได้แก่ ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเยี่ยมชมสถานที่ ความภูมิใจในวัฒนธรรม การพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางวัฒนธรรม การให้ความสำคัญแก่สถานที่ การปรับปรุงพัฒนาสถานที่และบริการ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังศึกษาข้อมูลสำหรับการจัดการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ทำการศึกษา ข้อเสนอแนะที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริการธุรกิจการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและตอบสนองความพอใจของนักท่องเที่ยว ช่วงระยะเวลาของการเก็บข้อมูลใช้ประมาณ 3 เดือน เพื่อให้ได้ความหลากหลายของจำนวนนักท่องเที่ยว โดยจะกำหนดช่วงเวลาแจกแบบสอบถามเป็นช่วงฤดูท่องเที่ยว การแจกแบบสอบถามจะแจกเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อเกี่ยวข้องกับวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลที่เก็บมาเพื่อดูความสมบูรณ์ถูกต้องเพียงใด นำไปแก้ไขข้อผิดพลาด ก่อนนำมาจัดหมวดหมู่ของข้อมูล จัดการลรห้สข้อมูลให้เรียบร้อย โดยการกำหนดรหัสตัวเลข การทำคู่มือลรห้ส การลรห้ส การตรวจสอบรห้สอื่นๆ นำข้อมูลที่ได้มาประมวลทางสถิติโดยใช้แบบจำลองเศรษฐมิติที่เรียกว่า Quantile Regression เพื่อทดสอบข้อสมมุติฐาน การที่มีตัวแปรอิสระหลายตัวในแบบจำลอง เช่น อายุ ระดับการศึกษา เพศ สถานภาพ อาชีพ ซึ่งได้ช่วยให้เข้าใจความแตกต่างและนำมาเป็น “ตัวแปรที่ควบคุมได้” (Controlled Variable) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์อนาคตแบบจำลอง Quantile Regression โดยการใช้วิธีการนี้นั้นมีข้อดีที่ตระหนักถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มตัวอย่าง และในแง่เศรษฐมิติ คือ ช่วยลดปัญหา Heteroscedasticity เพราะผลค่านวมที่ได้สามารถนำไปทดลองในสถานการณ์สมมติ เช่นการคาดคะเนความแตกต่างของนักท่องเที่ยว เพศชายและหญิง โดยควบคุมปัจจัยอื่นๆ ให้มีสภาพที่กำหนดได้ การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล และยังมีข้อมูลบางส่วนใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่และร้อยละ ซึ่งแยกการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวบนเส้นทางวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากในส่วนที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว และข้อมูลพฤติกรรมในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวบนเส้นทางวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดย

1) ให้เครื่องหมายในข้อมูลที่ตนเองต้องการตอบจากตัวเลือกที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละข้อ โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกตอบเพียง 1 ข้อเท่านั้น

2) เรียงลำดับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่บนเส้นทางวัฒนธรรมที่รู้จักเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

2 หมายถึง น้อย

3 หมายถึง ปานกลาง

4 หมายถึง มาก

5 หมายถึง มากที่สุด

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านสถานที่และการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวบนเส้นทางวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่น่ามาใช้เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากในส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลที่สอบถามจากนักท่องเที่ยวโดยเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับสถานที่และการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวบนเส้นทางวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ว่ามีหรือไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นหรือให้ความสำคัญกับสถานที่และการให้บริการในมุมมองต่อนักท่องเที่ยวเอง ในมุมมองนักท่องเที่ยวต่อชุมชนที่ตั้งสถานที่ และในมุมมองนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวกัน การวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดย นักท่องเที่ยวจะต้องตอบทั้ง 3 ด้าน และในแต่ละด้านที่ตอบได้ กำหนดคำตอบให้นักท่องเที่ยวเลือกไว้ดังนี้คือ

- 1 หมายถึง น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง น้อย
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 4 หมายถึง มาก
- 5 หมายถึง มากที่สุด

โดยกำหนดความหมายของรหัส ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ	Y1 = การเห็นหรือให้ความสำคัญกับสถานที่และการให้บริการ ในมุมมองนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเอง
	Y2 = การเห็นหรือให้ความสำคัญกับสถานที่และการให้บริการ ในมุมมองนักท่องเที่ยวต่อชุมชนบริเวณที่ตั้งสถานที่
	Y3 = การเห็นหรือให้ความสำคัญกับสถานที่และการให้บริการ ในมุมมองนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้
ตัวแปรตาม	Q1-Q8 = ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว รหัสดังนี้
	Q1= เพศ
	Q2= สถานภาพ
	Q3= อายุ
	Q4= ระดับการศึกษา
	Q5= ระดับรายได้
	Q6= อาชีพ
	Q7= สถานที่พักในปัจจุบัน
	Q8= ลักษณะการมาท่องเที่ยวในครั้งนี้
	R1-R23 = ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว รหัสดังนี้

- R1= ความนิยมในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว
- R2= แรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว
- R3= ความถี่ในการเลือกพักผ่อนต่างจังหวัด
- R4= ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว
- R5-R16= สถานที่ท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างรู้จัก (เรียงลำดับ1-5)
- R17= เป้าหมายในการเยี่ยมชมสถานที่
- R18= ประสบการณ์การเยี่ยมชมสถานที่แห่งนี้
- R19= ระยะเวลาเข้าชมต่อครั้ง
- R20= พาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว
- R21= ความเหมาะสมของอัตราค่าเข้าชม
- R22= ความแออัดของนักท่องเที่ยว
- R23= เหตุผลสำคัญในการเลือกสถานที่
- C= ปัจจัยอื่นนอกเหนือที่กำหนดในแบบจำลอง

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้ง 3 ส่วนในแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การคำนวณทางสถิติโดย ข้อมูลในส่วนที่ 1 และ 2 ในการวิเคราะห์เป็นความถี่ร้อยละ และข้อมูลส่วนที่ 1 และ 3 ในการวิเคราะห์เป็น Quantile Regression ตามสมการ $Y = C(1)+C(2)+C(3)*X$. โดยการกำหนดค่าและความหมายในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยบนเส้นทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นการทดสอบทางสถิติ